

YILDIZ HACIEVLIYAGİL

İŞİM VE BEN

Meslek Seçiminden
Önce Okunacak Kitap

Remzi Kitabevi

Yıldız Hacıevliyagil. Üç çocuklu bir ailenin ilk çocuğu olarak İzmir’de doğdu. Sırasıyla İzmir Saint Joseph Ortaokulu, İzmir Özel Tevfik Fikret Lisesi ve Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi’nden mezun oldu.

1988-1997 yılları arasında İzmir’de serbest avukat olarak, İstanbul’a taşındığı 1997 yılından 2011 yılına kadar farklı şirketlerde hukuk departmanı yöneticisi olarak çalıştı. 2011 yılından beri kurucusu olduğu hukuk bürosunda serbest avukat olarak çalışmalarını sürdürüyor.

Öğrenci olmayı seviyor. 2010 yılında Bahçeşehir Üniversitesi’nde Kariyer Geliştirme Danışmanlığı (Global Career Development Facilitator- GCDF) sertifika programını ve 2016 yılında Galatasaray Üniversitesi’nde Felsefe Yüksek Lisansını tamamladı. Halen Bilgi Üniversitesi Psikoloji Bölümü’nde lisans öğrencisi.

Evli ve bir kızı var.

YILDIZ HACIEVLİYAGİL

İŞİM VE BEN

*Meslek Seçiminden Önce
Okunacak Kitap*

Remzi Kitabevi

İŞİM VE BEN / Yıldız Hacıevliyagil

© Remzi Kitabevi, 2017

Her hakkı saklıdır.
Bu yapıtın aynen ya da özet olarak
hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin
yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

Editör: Canan Dilâ

Kapak: Ömer Erduran

ISBN 978-975-14-1787-9

BİRİNCİ BASIM: Mayıs 2017

Kitabın basımı 2000 adet yapılmıştır.

Remzi Kitabevi A.Ş., Akmerkez E3-14, 34337 Etiler-İstanbul

Sertifika no: 10705

Tel (212) 282 2080 Faks (212) 282 2090

www.remzi.com.tr post@remzi.com.tr

Baskı: Seçil Ofset, 100. Yıl Mah. Matbaacılar Sitesi

4. Cad. No: 77 Bağcılar-İstanbul

Sertifika no: 12068 / Tel (212) 629 0615

Cilt: Çifçi Mücellit, 100. Yıl Mah. Matbaacılar Sitesi

5. Cad. No: 24-25 Bağcılar-İstanbul

Tel (212) 629 4783

İçindekiler

UMUT DOLU BAŞLANGIÇLAR, 9

Birinci Bölüm

YAŞAMIN TEMEL AMACI NE?, 19

İkinci Bölüm

İÇE SİNEN İŞ MÜMKÜN MÜ?, 43

Üçüncü Bölüm

SEÇİM YAPAN KİM?, 63

Dördüncü Bölüm

BİLİNÇLİ SEÇİM, 81

BİTİRİRKEN, 141

OKURA DAVET, 149

TEŞEKKÜR, 151

KAYNAKÇA, 155

*Hayattaki tüm seçimlerime saygı
gösteren ve sonuçları ne olursa olsun
arkamda duran canım annem ve babam
Tülin ve Adil Hacıevliyagil'e
minnet ve sevgimle...*

UMUT DOLU BAŞLANGIÇLAR

Kulaklarımızda annelerimizin sesi, “Uyusun da büyüsün, okullara gitsin, büyük adam olsun” ninnileri ile büyürken, hayaller kurarız. Büyüyünce ne olacağımızı “Büyüyünce ne olacaksın?” diye soranlar kadar merak ederiz. İyi bir meslek... bizi kendi ayaklarımızın üzerinde tutacak bir iş... Sabahları işyerine heyecanla, koşa koşa gittiğimiz, severek, coşkuyla yaptığımız bir mesleğimiz, bir işimiz vardır o hayallerde.

Peki, kaçımızın hayalleri gerçek olur (ya da oldu)?

Benimki... olmadı. Söze, “Benimkiler gerçek oldu, hem kendi ayağımın üzerinde durdum, hem de yıllar yılı aşkla çalıştım. 25 yıl geride kaldı ama hâlâ işime ilk günkü coşkuyla gidiyorum!” diye söze başlamayı çok isterdim; ama öyle olmadı. Yıllar yılı aşkla çalışsaydım, herhalde şu an “meslek mi / çile mi?” diye sorgulayıp bu satırları yazıyor olmazdım.

Mesleğimi ilkokuldayken seçtim; avukat olacaktım. Kiminle evleneceğime de lisedeyken karar verdim. On sekiz yaşındayken yaşamımın geri kalanını nerede, nasıl ve kimlerle geçireceğimi bildiğimi sanıyor, bununla gurur duyuyordum. Üniversite sınavında ilk tercihim olan hukuk fakültesini kazandım. Üniversiteden mezun olduğum yaz sonu

da evlendim. Her iki konuda da annem ve babam kararlarına saygı duydum.

Okulu bitirene kadar hiç adliyeye gitmedim, avukat bürosunda bulunmadım. Yine de tam istediğim gibi bir mesleğin beni beklediğine inanıyordum. Kendi ayağının üzerinde duracak bir genç kadın, iyi bir avukat olma hayaliyle heyecan ve umut doluydum.

Okul biter bitmez, yabancı dil bilme avantajı ve bir tanıdık vasıtasıyla, İzmir'in köklü hukuk bürolarından birinde avukatlık stajına başladım. Fakat staja başladığım ilk hafta beynimden vurulmuşa döndüm. Tıpkı yanlış insanla evlendiğini, evlendiği günün ertesinde anlayan ve ne yapacağını bilemeyen biri gibiydim. Çok önemli bir karar vermiş, o karara yıllar boyu yatırım yapmış, yola çıkmıştım ama artık dönüşü zor olan bu yol galiba bana uygun değildi.

Neden mi?

Çünkü ben, diyelim ki bir davanın kazanılmayacağını düşündüğümde bunu müvekkile baştan ve açıkça söylemek istiyordum. Oysa müvekkiller doğru da olsa kötü haberleri duymaktan hoşlanmıyor, genellikle umut veren avukatları tercih ediyorlardı.

Adliyede mahkeme kalemlerindeki çalışanlarla ilişki tarzı ve onların beklentileri bana çok yabancı geliyordu, kendimi o ortama ait hissedemiyordum. Bir keresinde Konya'daki bir duruşma sırasında yanlış yürüyen bir sürece müdahale etmek istedim. Hâkim duruşma salonunda beni "Ne kadar çok konuşuyorsunuz, bir susun avukat hanım ya!" diye azarladı. İzmir'de bir başka duruşma için salonda sıramı beklerken, öğretmen olan ve eşinden boşanmak isteyen bir kadın "Kocam elimden bütün paramı alıyor, her gün yalnızca yol parası ve sadece bir tost yiyebi-

leceğim miktarda para veriyor. En ufak bir aksaklık olsa eve yürüyerek dönmek zorunda kalıyorum,” deyince hâkimin “Siz kadınlar çalışıp iki kuruş para kazanınca şımarıyorsunuz, adamların tepesine çıkmaya kalkıyorsunuz,” dediğine şahit oldum, inanmadım. Adalet bu ortamda mı gerçekleştirilecekti!

Her gün hem hayal kırıklığı yaşıyor, hem yeni şeyler öğreniyordum. İçimde sürekli bir sıkıntı vardı. Ama bu sıkıntıyı, bir meslekte yeni olan herkes hisseder diye düşünüyordum. Öyle sanıyordum. Enerjimi hayal kırıklıklarına vermektense, başarılı olma isteğiyle meslekte ilerlemeye vermeye çalıştım.

Sadece dört yıl sonra, hem dünyalar güzeli bir bebeğin annesi hem de tanınmış bir hukuk bürosunda iyi bir yer edinmiş genç bir avukattım. “Başarmıştım”. Hayatım dışarıdan oldukça yolunda gidiyor görünüyordu. İçimde olanlar ise çok farklıydı.

Yeterince olgunlaşmamış hayallerimi okul yılları boyunca akıl süzgecinden geçirmediğimi, belirsizliğe dayanma gücü ve cesareti gösteremediğimden kendime soru sormaktan kaçındığımı ilk kez o zamanlar fark etmeye başladım. Kendimi yeterince tanımadan yaşamdaki en temel üç kararı vermiş ve hayata geçirmiştım; mesleğimi seçmiş, evlenmiş ve anne olmuştum. Artık bir değişim yapmak sadece beni değil, pek çok insanın yaşamını etkileyecekti.

Kızımız beş yaşındayken eşimle yollarımızı ayırdık. İş olanaklarının İstanbul’da daha iyi olacağını düşündüm ve ailemin de desteğiyle beş yaşındaki kızımınla birlikte İzmir’den İstanbul’a taşındık. İstanbul’da üniversitede okuyan kız kardeşimle birlikte aynı evde yaşamaya başladık. Böylece yaşamımın tamamını geçireceğimi düşündüğüm şehir, mesle-

ğimde uzmanlaşmaya başladığım alan, çevrem ve dostları-
mın çoğu değişti.

İş bulmak düşündüğüm kadar kolay olmadı. Üç aylık ara-
yışın sonunda bulduğum iş şehrin öbür ucundaydı. Üç ara-
değiştirerek işime gidiyor, akşam ancak 21:30'da evde ola-
biliyordum. Bu sırada evde kızımın bana büyük destek olan
kız kardeşim yurt dışına taşındı. Ben isteyken kızımın vakit
geçirmesi için bir yardımcı abla ile yaşamaya başladık. İşten
dönene kadar kızım bakıcı ablasıyla birlikte pencerede yolu-
mu gözlüyordu. Gün içinde işler yetişmiyordu, kimi zaman
eve geldikten sonra da gece yarısına kadar sözleşme ha-
zırlıyordum. Sık sık "bindim bir alamete, gidiyorum kıyame-
te" duygusu yaşıyor ve bu durumu nasıl düzelteceğimi bi-
lemiyordum.

Şirket hukuk müşaviri olarak işyerinde sorumluluğum ağır-
dı; iki dilde birden hazırladığım sayfalar dolusu bir sözleşme-
de tek bir kelimeyi, hatta noktalama işaretini yanlış yazsam,
şirketin milyonlarca dolar zarar etmesi işten değildi. Mevzuat
çoğu zaman belirsiz, yetersiz ve değişken, uygulama tutarsız-
dı; bir kurumun kabul ettiğini, başka bir kurum reddediyor-
du. Aynı konuda, beş-altı farklı görüş olabiliyordu. Yabancı
sermayeli şirketlerde çalışıyor, çalışma arkadaşlarıma bu du-
rumu, bu değişkenliği izah etmekte zorlanıyordum. Hukuki
görüş verirken kendimi hep diken üstünde hissediyordum.
İnsan ilişkileri, rekabet, zaman baskısı zorlayıcı olabiliyordu.

Birkaç kere mesleğimi değiştirmeyi düşündüm hatta iki
kere çok kısa süreli denemede bile bulundum. Fakat uzmanı
olduğum alan buydu. Ayrıca işimin güvenliğini ve itibarını
kaybetmekten çekindim ya da belki yalnız yaşayan biri ola-
rak kendim ve kızım için daha fazla risk almaya cesaret ede-
medim ve en iyi bildiğim işe geri döndüm.

Yine de korktuğum başıma geldi; 2001 ekonomik krizin-
de çalıştığım şirket kapandı. Piyasa koşulları sebebiyle nasıl
olsa bir süre işsiz kalacağımı öngörerek bu süreyi anlamlı bir
uğraşla değerlendirmek için felsefe yüksek lisansına başla-
dım. Yeniden iş bulana kadar yani bir akademik yıl süresince
de yüksek lisansa devam ettim.

Buraya kadar o dönemdeki yaşamımın beni zorlayan ta-
raflarını paylaştım; neyse ki keyifli tarafları da vardı.

Yıllar içinde pek çok deneyim yaşadım. Çalıştığım ortam-
lar ve insanlar kendimi daha yakından tanımama, hazırladı-
ğım sözleşmeler sınırlarımı zorlamama, alanımda uzmanlaş-
mama, bazı büyük projelerin hayata geçmesine katkıda bu-
lunmama olanak sağladı. Seyahatler ettim, değişik kültürler
tanıdım. Değerli dostlar edindim. Ve bu süreç içinde çocuk-
luğumdan beri hayal ettiğim gibi kendi ayağımın üzerinde
durmayı başardım.

Özel hayatımda da önemli gelişmeler oldu; gönlümün
eşini buldum, evlendik. Yıllar sanki daha hızlı geçmeye başla-
dı. Küçük kızım büyüdü, üniversite çağına geldi. Üstelik artık
gece yarılarına kadar çalışmıyordum. İçimde bir ses “Ömür
geçiyor, ilgi duyduğum konulara daha fazla vakit ayırmak
için daha ne kadar bekleyeceğim?” derken, başka bir ses
“Bunca yıl emek verdiğin işi, tam da meyvelerini toplamaya
başlamışken bırakmak ne kadar mantıklı?” diyordu. Bu sıra-
da çalıştığım işyerinde yapısal bir değişikliğe gidilince, eşi-
min ve kızımın da desteğiyle, karar vermem kolaylaştı; 2011
yılı başında işten ayrıldım.

İşten ayrıldıktan sonra kendi hukuk büromu açtım. O
yaz üniversite affı çıktı, aftan sürenin dolmasına üç gün ka-
la haberdar oldum. Ofisimde “Artık belgeler mümkün de-
ğil yetişmez!” diye düşünürken, sevgili dostum Nazlı Tol-

ga ziyaretime geldi ve beni başvuruya yetiştirdi. Böylece on yıl önce yarım bıraktığım felsefe yüksek lisansına geri döndüm. Dersleri tamamladım ve tez çalışmamı dert edindiğim bir konuda yapmak istedim. Konuyu bulmak zor olmadı; “Etikte Mutluluk, İş ve Seçimler” ... Benim gibi birçokları için de yakıcı bir sorunu konu edindiğim tez çalışmam, süreç içinde büyük değişikliklere uğrasa da bu kitabın temeli oldu.

Tezimi yazarken Amerika’da yaşayan kız kardeşime benim için yaz aylarında kısa dönemli eğitimler araştırmasını rica etmiştim. Kardeşim telefonda “Abla yıllardır psikolojiye ilgi duyuyorsun, neden kısa dönemli eğitimler yerine doğrudan psikoloji okumuyorsun?” diye sordu. Düşündüm; evet iyi bir soru sormuştu. Bir yanımda, “Üniversite sınavına hazırlanmak, sınavı kazanmak ve yeni bir alanda eğitime başlamak için artık çok geç,” diyordu. Diğer yanımda, “Hayır, değil,” diyordu. Otuz yıl aradan sonra yeniden üniversite sınavına girdim.

Şu anda kızım ile aynı üniversitede öğrenciyiz. O Sosyoloji son sınıfta, ben Psikoloji ikinci sınıftayım. Okul ortamında gençlerin arasında olmaktan, sınıfta ders dinlemekten, yıllardan beri ilgilendiğim, okuduğum bir konuda derinlemesine bilgi edinmekten çok keyif alıyorum. Kendimi şanslı hissediyorum ve şükür duygusu içindeyim.

İbn-i Haldun “Coğrafya kaderdir,” der. İçine doğduğumuz aile, kültür, yaşadığımız zamanın ekonomik ve politik koşulları, karşımıza çıkan seçenekler üzerinde belirleyici bir rol oynar. Bizim bu dış koşulları değiştirme gücümüz yoktur pek. Ancak önümüzdeki seçeneklerden hangisine yönelceğimize karar vermek bizim elimizdedir. Kişi, içinde bulunduğu koşullarda kendisi için en anlamlı seçimi yapmak

istiyorsa, seçim yapmanın ne gibi boyutlarla ilişkisi olduğunu sorgulaması önemli. Ben bunun farkına üniversite yıllarında varmış olmak isterdim. 25 yıl yaptığım mesleğimi o zamanlar bilinçli olarak seçtiğimi sandım. İşimi kimi zaman keyif, kimi zaman çile olarak gördüm. Bugün, meslek seçiminde etkili olan boyutların farkına varan insanın daha sağlıklı seçimler yapacağını, daha bilinçli kararlar alabileceğini biliyorum.

Bu kitap temelde “kişi, yapmaktan mutlu olacağı bir iş seçmesi için nelerin farkında olmalı?” sorusuna cevap arıyor.

Birinci bölüm, yaşamın temel amacını sorgularken, mutluluk ve insanın ne ile mutlu olduğu konusunda farkındalığı arttırmayı amaçlıyor.

İkinci bölümde insanı mutlu eden unsurlardan yola çıkarak, mutlu eden işin özelliklerini ele aldım. Böylece kişi yöneldiği mesleği / işi bu kriterler çerçevesinde değerlendirebilecek.

Üçüncü bölüm, meslek seçme durumunda olan kişiye ve çevresine daha yakından bakıyor. Bugüne nasıl geldi? Ne olacağı doğuştan belli miydi, yoksa yaşamını çevresi ya da yaptığı seçimleri mi belirledi? Ya da çok daha karmaşık bir yapı mı söz konusuydu? İnsanın kariyerini sadece seçimleri mi belirliyor? Bu sorular, kişinin kendisiyle ilgili farkındalığını arttıran sorular. Ayrıca, çevremizde elde olan ve olmayanlar neler, daha açık seçik görmeye olanak sağlıyor.

Dördüncü ve son bölümde ise mesleğe yönelik sağlıklı bir seçim sürecinin boyutlarını tanımlayacağız.

Sözü edilen boyutları tanımlarken filozofların bilgeliğinden,¹ sosyal bilimcilerin araştırma sonuçlarından ve seçim yapan insanların yaşam deneyimlerinden yararlandım. (Ko-

nuyla ilgili daha derinlemesine okuma yapmak isteyenler kitabın sonundaki zengin kaynakça bölümünden yararlanabilirler). Yaşam deneyimi demişken; kitapta aktardığım tüm yaşam öyküleri gerçek. Ancak bazı öykülerde kişilerin kimliklerini korumak amacıyla isimlerini ve ayırt edici özelliklerini (cinsiyet, ikamet yeri, eğitim gördüğü okul, meslek gibi) değiştirdim.

Her bölümün sonuna meslek seçimi yapan kişinin kendini daha yakından tanımasına yardımcı olmak amacıyla, üzerinde düşünmesini önerdiğim sorular koydum.

Çağdaş yazarlardan George R. R. Martin, “İnsanlar çoğu zaman gerçeğe aç olduklarını iddia ederler ama (gerçek) servis edildiğinde nadiren tadını severler,” der.² Oysa gerçeğe cesaretle bakmak doğru seçimler yapmaya götüren çok önemli bir adım.

Umarım kitapta karşılaşacağınız konular kendinizi daha yakından tanımanıza, sağlıklı bir meslek ya da iş seçim süreci yaşamanıza, seçiminiz sonrası işinizde şevkle çalışmanıza ve dolayısıyla mutluluğunuza katkı sağlar.

Yolunuz açık olsun!

Notlar

1. Kitapta gerek doğrudan benim tarafımdan, gerekse referans verdiğim başka yazarlar tarafından çeşitli filozoflara ama özellikle Antik Çağ filozofu Aristoteles'e verilen referanslar sık sık karşınıza çıkacak. Benim yaptığım atıfların kökeninde felsefe yüksek lisansı tez danışmanı hocam sevgili Ömer Aygün'ün beni Aristoteles etiğine yönlendirmesinin önemli bir payı var. Milattan Önce 384-322 yılları arasında, günümüzden yaklaşık 2400 yıl önce yaşamış bu Antik Çağ filozofunun kendisinden sonraki çağlara etkisi büyük. Günümüzde de Aristoteles etiği modern erdem etiği ile yeniden ilgi kazanırken, diğer filozofların görüşleriyle birlikte özellikle pozitif psikoloji alanında ve mutluluk konusunda

çalışan çağdaş psikologlara ilham vermeye devam ediyor. Binlerce yıllık bilgeliğin günümüzde yapılan bilimsel araştırmalarla yolunun kesişmesini, hem felsefe ve hem de psikoloji eğitimi alan biri olarak heyecan verici buluyorum

2. "People often claim to hunger for truth, but seldom like the taste when it's served up." George R. R. Martin, yazar *A Clash of Kings*
<http://www.goodreads.com/quotes/tag/human-nature>

İçimize sinen bir mesleği seçmek için nelerin farkında olmalıyız?

Dört yıl önce üniversiteye girerken meslek tercihini sizin istediğiniz "iyi" bir bölümden yana yapmış olan çocuğunuzdan şöyle bir mektup aldığınızı hayal edin:

"Dört yıldır yaşadığımı hissetmiyorum. Neyle uğraşıyorum bilmiyorum. Sevmek istiyorum sevemiyorum... Mezun olduktan sonra eğitimini aldığım meslekte çalışmak istemiyorum. Hangi işi yapmak istediğimi ise bilmiyorum. Hiçbir duyum net değil, içerisi karmakarışık..."

Böyle bir mektup alan her anne-babanın içi acır. Çocuklarımızın "iyi" bir mesleğe sahip olmasını isteriz ama mutlu olmalarını da isteriz.

- Gelecekte "keşke" dememek için, gençler meslek seçim sürecinde nelerin farkında olsun?
- Bu seçimde gençleri yönlendiren anneler-babalar, rehber öğretmenler nelerin farkında olsun?
- Mesleğinden ya da işinden memnun olmayıp, değiştirmek isteyenler nelerin farkında olsun?

**Bu sorular size anlamlı geliyorsa,
bu kitap sizin için...**

www.remzi.com.tr

ISBN 978-975-14-1787-9

9 789751 417879

₺ 15,00